

Nové obálky České pošty pro cenná psaní

Vystavovatelé, kteří si osobně nevyzvedli materiály související s jejich účastí na nedávno skončené Celostátní výstavě poštovních známek BRNO 2000, je dostali koncem března poštou. Na tom by nebylo nic pozoruhodného, tímto způsobem materiály zasílá organizační výbor každé výstavy; v tomto případě však odesílatel použil novou obálku pro cenná psaní, se kterou se mnozí z adresátů setkali poprvé.

FRANTIŠEK BENEŠ

Na rozdíl od starých známých obálek na cenná psaní, už od dob Rakousko-Uherska zhotovovaných ze silnějšího, obvykle barevně tónovaného (nyní nahnědlého) papíru, jsou nové obálky v mnoha směrech odlišné. Jde o kapsy z plastové fólie (neprůhledný polyetylén), zvenčí našedlé, uvnitř černé, s modrým potiskem na přední i zadní straně a přechýlující chlopní sloužící k uvedení údajů pošty a vyplepení výplatného.

Výrobce obálek je finská firma Amerplast, na náš trh je dováží pražská s.r.o. ProTrade. V jejím sortimentu jsou vedle poštovních obálek i obálky pro bankovníctví (např. přeprava a skladování hotovosti a cenných papírů, obaly pro předměty vhažované do nočních trezorů), orgány státní správy i soukromé firmy (skladování a přepravování tajných materiálů), nemocnice (uchovávání majetku pacientů), prodejny (skladové obálky) a dále speciální vaky, sloužící například v lékařství pro uchovávání a přepravu jedů či opiátů.

Obálky pro poštovní použití jsou k dostání ve dvou velikostech - B4 (větší) a B5 (menší), do nichž lze bez problémů vložit materiál normalizovaného rozměru A4, resp. A5. Oproti stávajícím papírovým obálkám

mají mít nové plastové obálky celou řadu výhod. Výrobce ve svých propagačních materiálech zdůrazňuje, že nemohou být otevřeny bez neodstranitelných stop, manipulace s nimi je jednoduchá, mají nízkou váhu, jsou odolné proti vlhkosti a drsnému zacházení; samozřejmostí je, že jsou recyklovatelné a v případě spalování neprodukuje škodlivé zplodiny - pouze vodu a kysličník uhličitý.

Vedle obou zmíněných obálek určených pro cenná psaní, opatřených potiskem České pošty, je v poštovním styku možno používat i ostatní plastové obálky tohoto druhu (bez potisku ČP), a to jak pro obyčejné, tak i zapsané zásilky (ne však pro cenná psaní). V případě přepravy křehkého obsahu je do obálek možno vložit protinázarovou vložku. Na přání zákazníka mohou být obálky opatřeny postupným číslováním (každá obálka má vytištěno své zvláštní pořadové číslo) a z něj vycházejícím čárovým kódem, umožňujícím individuální sledování obálky jak při jejím skladování, tak v průběhu její (nejen poštovní) přepravy. Výrobce nabízí i možnost děrování obálek, a to například pro snadné vytlačení vzduchu po vložení obsahu a uzavření obálky či pro možnost proniknutí speciální barvy z barvicí patry (například v případě použití obálky jako obalu pro přepravu peněz v bankovníctví).

Obálky ČP určené pro cenná psaní

Pro nás jsou však nejzajímavější právě obálky určené pro cenná psaní, a proto se na ně nyní podíváme podrobněji. Jak už jsme si řekli, jsou plastové, o rozměru (na šířku) 260 x 186 mm (B5), resp. 355 x 255 mm (B4), plus na pravé straně 55, resp. 70 mm široká přečnívající chlopeč. V obou případech jsou obálky zhotoveny z pruhu plastové fólie, přehnutého na levé straně a na dolním a horním okraji spojeného trvanlivým švem s tištěným textem, odhalujícím všechny pokusy o jeho otevření a opětovné slepení.

Na přední straně je obálka opatřena potiskem v modré barvě, sestávajícím z nápisů Česká pošta a jejího loga (trubka) a dále ze dvou obdélníků určených pro uvedení údajů o odesilatel, hmotnosti a udané ceně zásilky a pro uvedení adresáta. V obdélnících je bílý (téměř neviditelný) podtisk, určený ke psaní.

Na přečnívající chlopci je nalepen samolepicí štítek z bílého papíru, s vytištěným textem *Vyhrazeno pro služební údaje pošty a výplatné*. Na tento štítek pošta lepí známky a služební nálepky (současné nálepky a známky opatřené běžným, vodou rozpustným lepem by na plastové obálce nedržely) a otiskuje razítka.

Zadní strana obálky je rovněž opatřena potiskem v modré barvě, sestávajícím z nápisů Česká pošta a jejího loga (trubka) a dále z návodu k použití obálky - názorné kresby ve čtyřech čtvrcích a pokynů jak s obálkou zacházet (nevkładat ostré předměty, před otevřením zkontrolovat neporušenost zalepení chlopeč a otevřít rozstřížením v místě vyznačené čáry). Na levém okraji je pak uvedena adresa distributora (www.protrade.cz). Pravá strana obálky je opatřena svíslou samolepicí fólií v zelené barvě s černým potiskem *Amersafe - High Security* a modrým nápisem *Pozor! Bezpečnostní obálka!* Odstraněním ochranného pásku z lepicí části této fólie je pouhým přitisknutím obálka bezpečně zalepena. Při správné manipulaci je celá plocha samolepicí fólie zelená, v případě pokusu o její rozlepení pak část potisku ulpí na podkladu a na fólii se objeví bílozelený opakující se šikmý nápis *Fraude*.

Poštovní použití

Jako většina novinek i nové plastové bezpečnostní obálky pro cenná psaní si své místo na trhu teprve hledají. Dotazem na několika větších pražských poštách jsme zjistili, že je už sice mají k dispozici, v praxi však o ně veřejnost (zřejmě i v důsledku malé informovanosti) prozatím jeví jen malý zájem. Přispívat k tomu však může i nedostatek informací samotných pracovníků na přepážkách a samozřejmě i vyšší cena - papírové obálky pro cenná psaní stojí 5 (malá), resp. 9 Kč (velká), zatímco plastové stojí 6,50, resp. 9,70 Kč. Koupit si můžete i zvláštní plastovou obálku pro cenné psaní na dobírku, a to za 9,40, resp. 12,80 Kč. O určitém prozatímním nedostatku zkušeností při

manipulaci s novými plastovými obálkami svědčí už v úvodu zmíněné zásilky organizačního výboru brněnské výstavy, které odesílala sama pošta (konkrétně Brno 1), uvedená i jako odesílatel. Ačkoliv podle typu obálky, udané ceny a použité nálepky „V“ jde jednoznačně o cenné psaní, jsou na něm v rozporu s předpisy použity hned čtyři samolepicí štítky - s adresou odesílatele a příjemce, s poznámkou Věc poštovní služby a konečně s čárovým kódem dodací pošty Praha 06 (jak známo, na cenné psaní se přitom - s výjimkou nálepek pošty - žádné štítky lepit nesmí, všechny texty by měly být napsány či vytištěny přímo na obálku a štítek dodejny by měl být v tomto případě nalepen spíše na přečnívající chlopeč).

Tím se však dostáváme k další problematické otázce, která bude budoucím uživatelům obálek komplikovat život. Při odeslání většiny počtu cenných psaní si lze představit, že by adresy a další nutné údaje na papírové obálky mohly tisknout určité typy počítačových tiskáren (schopných nechat proběhnout mimořádně silnou vrstvu potiskovaného papíru). Co však v případě obálek plastových, které by se při průchodu tiskárnou nejspíš kroutily, a navíc je otázkou, jak by snášely extrémní zahřátí při „zapečení“ naneseného toneru? A to nemluvíme o tom, že ne každé psací náčiní se pro psaní na plastovou obálku hodí - rozhodně na ni nelze psát obyčejnou ani inkoustovou tužkou, plnicím perem či běžným popisovačem. I když jsou plochy určené pro popsání opatřeny zvláštním potiskem, psát se na ně dá nejlépe některými typy popisovačů tužek a speciálními rychleschnoucími popisovači, které však člověk nemusí mít vždycky zrovna po ruce.

Ze všech těchto důvodů to - alespoň zpočátku - nebudou mít nové plastové obálky ve srovnání se svou tradiční papírovou konkurencí zrovna snadné. Hodně bude záležet na operativnosti, s jakou pošta i výrobce vyhodnotí zkušenosti z prvního údobí jejich užívání, provedou příslušné úpravy jak na obálkách (například možnost lepit tradiční známky a nálepky přímo na přečnívající chlopeč, bez nutnosti použití podkladového papírového proužku), tak i u nálepek pošty (samolepicí „V“ nálepky, větší rozšíření samolepicích automatových známek). Teprve pak bude možno nekomplikovaně plně využívat nesporné přednosti nových obálek, které podle údajů výrobce ocenila (a používá) řada klientů - jmenovitě Česká spořitelna, Investiční a poštovní banka, Austria Bank, Ministerstvo obrany, systém platebních karet CCS a další.

Ani tím však klasická papírová obálka pro cenné psaní nejspíš nezmizí ze scény. Vždyť například pro nás, filatelisty, představuje neodmyslitelný sběratelský objekt s jedinečnou a v podstatě nezastupitelnou možností dokumentace vysokých poštovních sazeb uhrazených známkami, což od nových plastových obálek, které budou vypláceny hlavně nálepkami APOST (známky větších formátů se na malou chlopeč jen těžko vejdu), nelze očekávat. ■